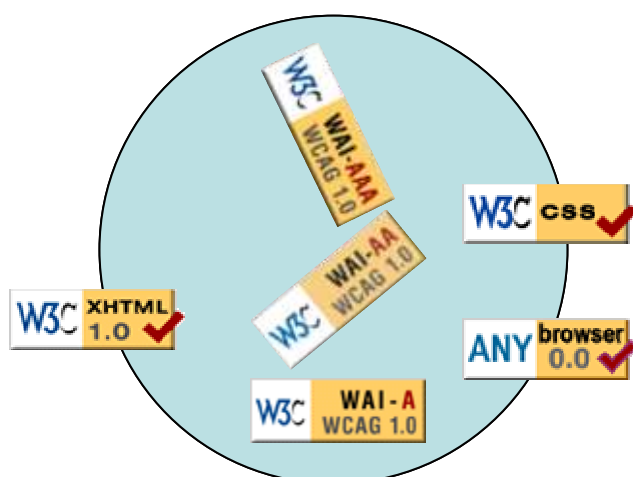



Príloha D

Manuálna analýza vybraných domových stránok na zhodu s WAI



Spracované pre sekciu informatizácie MDPT SR



Projekt	Monitorovanie prístupnosti webových stránok
Informácie o projekte	Číslo zmluvy č. VÚS 333/2005, Termín riešenia : 07/2005-09/2005
Spracovateľ	 Výskumný ústav spojov, n. o.
Druh výstupu	Záverečná správa - Príloha D
Miesto a Dátum	Banská Bystrica, september 2005

OBSAH

1	ÚVOD	2
2	POSTUP POSUDZOVANIA	2
2.1	FAREBNÁ, ŠTÝLOVÁ A VEĽKOSTNÁ NEZÁVISLOSŤ	3
2.2	TEXTOVÁ ALTERNATÍVA NETEXTOVÝCH OBJEKTOV DOMOVEJ STRÁNKY	4
2.3	POUŽITIE PROGRAMOVÝCH OBJEKTOV, SCRIPTOV, APPLETOV	4
2.4	POUŽITIE TABULIEK	4
2.5	POUŽITIE JEDNODUCHÉHO A JASNÉHO JAZYKA NA DOMOVÝCH STRÁNKACH	5
2.6	OVLÁDANIE DOMOVEJ STRÁNKY	5
2.7	HODNOTENIE PODĽA JEDNOTLIVÝCH KRITÉRIÍ WAI	5
2.8	HĽAVNÉ ZISTENIA	6
3	SKRATKY	7
4	LITERATÚRA	7

Táto príloha popisuje manuálnu analýzu vybraných domových stránok na zhodu s WAI na vzorke 11 vybraných subjektov na Slovensku. Zhoda domových stránok sa posudzovala na úrovni priority 1.

1 Úvod

Manuálne posudzovanie domových stránok je veľmi náročná a zdĺhavá procedúra. Určitým rizikom môže byť vnesenie subjektívneho pohľadu a rôzna citlivosť posudzovateľov na jednotlivé kritériá. Napriek tomu je potrebná na komplexné posúdenie prístupnosti jednotlivých domových stránok, pretože automatizovaným posudzovaním nie je možné odhaliť všetky nezhody s WAI a aj samotné automatizované posúdenie iba vymenuje niektoré kritériá, ktoré je potrebné skontrolovať manuálne. Pri posudzovaní sa využíval prehliadač MS Internet Explorer 5 verzia 5.00.2614.3500IS.

2 Postup posudzovania

Pri manuálnej analýze sa postupovalo v niekoľkých krokoch a postupne sa hodnotil súlad s požiadavkami WAI popísanými v [1].

Zoznam manuálne overovaných domových sídiel sa uvádza v tabuľke 1.

Tabuľka 1 - Zoznam overovaných sídiel

Oblasť	Kód sídla	Názov sídla	WWW adresa
tov	Aupark	Aupark - nákupné a rekreačné stredisko	http://www.aupark.sk/generate_page.php3?page_id=1
Vs	MESBB	Banská Bystrica	www.banskabystrica.sk
Ws	CP	Cestovný poriadok	http://cp.atlas.sk/ConnForm.asp?p=AT
Vs	KUBA	Krajský úrad v Bratislave	http://www.vs.sk/kuba/
Vs	MDPTSR	MINISTERSTVO DOPRAVY, PÔŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ SR	http://www.telecom.gov.sk/index/index.php
Vs	Obcan	Občan	http://www.obcan.sk
tov	Polus	Polus	http://www.polus.sk/
sluz	ST	Slovak Telecom	http://www.st.sk/
Vs	UradVI	ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	http://www.vlada.gov.sk/
sluz	VUB	Všeobecná úverová banka	http://www.vub.sk/
Ws	ZOZNAM	Zoznam	http://www.zoznam.sk/

2.1 Farebná, štýlová a veľkostná nezávislosť

Domové stránky sú často vytvárané s použitím farieb. Farba použitá na domovej stránke môže niesť informácie. Pri tvorbe domových stránok je potrebné zabezpečiť, aby informácie oznamované určitou farbou boli prístupné aj pri zobrazení domových stránok, ktoré neumožňuje použiť farebnú škálu zadanú tvorcom stránky, alebo nie je možné použiť zobrazenie farieb vôbec. Toto riešenie je dôležitým prvkom prístupu pre handikepovaných ľudí najmä s poruchami zraku.

Pri farebnom riešení domových stránok je potrebné používať štandardné spôsoby označovania farieb. Často sa používa namiesto jednoduchého farebného a tvarového vyjadrenia pozadia zadaním formátu pre bunku tabuľky alternatívny spôsob zobrazením obrázku, ktorý definuje tvar aj farbu pozadia textu. Pri takomto spracovaní domovej stránky

môžu nastať problémy, ak nie je možné obrázky zobrazit'. Text, ktorý je v popredí sa môže stať nečitateľným.

Posudzovala sa aj čitateľnosť domových stránok pri ignorovaní štýlov a veľkostí písma, ktoré zadal tvorca stránok.

Do tejto skupiny kritérií by sme mohli zaradiť aj farebnú čitateľnosť z hľadiska kontrastu textu a pozadia. Toto zisťovanie nebolo vykonávané meraním hodnôt kontrastu, ale iba subjektívnym pozorovaním vhodnej voľby farieb.

Zhodnotenie : z hľadiska farebnej nezávislosti všetky hodnotené domové stránky spĺňali požiadavky na prioritu 1. Jedna stránka sa stala nečitateľnou v prípade ignorovania štýlu a veľkosti písma užívateľom, písaný text sa navzájom prekryl. Riešenie farebného kontrastu je samostatným problémom. Na viacerých stránkach sú použité rôzne odtiene tej istej farby pre pozadie a text. Tento problém úzko súvisí s grafickým návrhom a výtvarným riešením domovej stránky, najmä ak chce autor rešpektovať firemné farby.

2.2 Textová alternatíva netextových objektov domovej stránky

Každý netextový objekt musí mať svoju textovú alternatívu. Každý obrázok musí byť popísaný textovým ekvivalentom. Toto je zásadná požiadavka WAI pre prioritu 1.

Zhodnotenie: tento postup nie je zachovaný na väčšine sledovaných stránok (okrem stránky Úradu vlády), čím sa stáva stránka zobrazená v textovom prehliadači nečitateľná. Ak majú obrázky bez alternatívneho textu aj funkciu ovládacieho prvku alebo "linku", nie je možné takúto stránku vôbec ovládať alebo používať na prechod na iné stránky.

2.3 Použitie programových objektov, scriptov, appletov

Využívanie scriptov, appletov a iných programových súčastí môže spôsobiť nečitateľnosť domových stránok, ak prehliadač neumožňuje tie prostriedky použiť. Preto je potrebné pri tvorbe stránky zabezpečiť, aby informácie obsiahnuté v takýchto programových objektoch bolo možné zobrazit' aj na prehliadačoch, ktoré nepodporujú programové objekty. Pri hodnotení neboli brané do úvahy chyby, ktoré boli zaznamenané v prípade nezobrazenia reklamných bannerov.

Zhodnotenie : Uvedenej požiadavke na spracovanie alternatívnych riešení k programovým prvkom vyhovovali iba 3 z 11 sledovaných domových stránok.

2.4 Použitie tabuliek

Ak sa v domových stránkach na zobrazenie údajov použijú tabuľky, musia mať jednotlivé stĺpce a riadky svoje záhlavie, ktoré informuje o druhoch údajov v stĺpci/riadku. Na

sledovaných stránkach boli tabuľky použité väčšinou na rozdelenie zobrazovanej plochy, iba jedna stránka obsahovala dátovú tabuľku.

Zhodnotenie : Jedna stránka z oblasti ponuky služieb vo svojej tabuľke nemala stĺpce označené záhlavím.

2.5 Použitie jednoduchého a jasného jazyka na domových stránkach

Hodnotenie jednoduchosti a použitého jazyka je viac-menej subjektívna záležitosť hodnotiteľa.

Zhodnotenie : Všetky sledované stránky svoj obsah vyjadrovali pomerne jednoducho a jasne. Stránky neobsahovali zbytočne veľa cudzích slov, ak to predkladané informácie nevyžadovali.

2.6 Ovládanie domovej stránky

Pri manuálnej kontrole domových stránok bola sledovaná aj možnosť a spôsob ovládania prehliadača bez použitia myši (len pomocou klávesnice). Pohyb po jednotlivých ovládacích prvkoch (tlačidlách, linkách) sa realizoval pomocou klávesu TAB.

Čitateľnosť textu sa overovala na domovej stránke 11 subjektov, neoverovala sa ďalších podstránkach. Do vzorky sa vybralo 5 subjektov z oblasti verejnej správy a po 2 subjekty z oblasti webových služieb, ponúk služieb a ponúk tovarov.

Zhodnotenie : všetky domové stránky umožňovali pohyb po ovládacích prvkoch pomocou klávesu TAB. Na niektorých stránkach je možné vytknúť účelnosť poradia jednotlivých prvkov, to však nebolo predmetom sledovania.

2.7 Hodnotenie podľa jednotlivých kritérií WAI

Hodnotenie podľa kritérií WAI pre prioritu 1 je uvedené v tabuľke č 2. Ak sa zistil jeden prípad nesplnenia kritéria, ďalej sa nesledoval počet výskytu takejto chyby. V tabuľke je označené číslom počet subjektov spĺňajúcich dané kritérium (dodržanie zhody s WAI).

Tabuľka 2 - Hodnotenie podľa kritérií WAI pre prioritu 1

Oblasť (počet)	Kriterium													
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	5.1	5.2	6.2	6.3	7.1	9.1	11.4	12.1	14.1
Ponuka tovarov (2)	0	2	2	1	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2
Verejná správa (5)	1	5	5	5	5	5	5	4	2	5	5	5	4	5
Webové služby (2)	0	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Ponuka služieb (2)	0	2	2	2	2	1	2	2	0	1	2	2	2	2

2.8 Hlavné zistenia

Pri manuálnom sledovaní sa zistili tieto najčastejšie a najzávažnejšie chyby.

1. Netextové informácie na väčšine domových stránok nemajú vytvorenú aj textovú alternatívu.
2. Farebnosť sa často vyjadruje obrázkami namiesto zadávaním atribútov farebnosti podľa odporúčaní W3C WAI.
3. K programovým objektom (scripty, applety) nie je používaná alternatíva.

Z manuálnej analýzy vybraných domových stránok na zhodu s WAI bolo zistené, že ani jedna stránka plne nevyhovuje požiadavkám WAI na prioritu 1. Najbližšie k dosiahnutiu súladu s prioritou 1 má domová stránka jednej inštitúcie verejnej správy, ktorá spĺňa formalizované požiadavky WAI, ale textovými prehliadačmi nie je dostatočne čitateľná.



Obrázok 1 – Domová stránka Úradu vlády zobrazená v textovom prehliadači.

3 Skratky

Skratka	Význam
---------	--------

Roz	Rôzne
Sluz	ponuka služieb
Tov	ponuka tovaru
Vs	verejná správa
W3C	World Wide Web Consortium
WAI	Web Accessibility Initiative
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines
Ws	webové služby

4 Literatúra

[1] W3C: Web Content Accessibility Guidelines 1.0, W3C Recommendation 5-May-1999, <http://www.w3.org/TR/WCAG10/>.